SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:811

av John E. Weinerhall (M)

Avskaffande av tidsomställningen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom Europeiska unionen ska ta initiativ till att avskaffa de årliga tidsomställningarna och verka för att medlemsstaterna övergår till permanent normaltid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, i samband med att EU:s gemensamma regler om tidsomställning avskaffas, ska införa svensk normaltid året runt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sedan 1980 har Sverige två gånger om året ställt om klockan mellan sommartid och normaltid, ofta kallad vintertid. Syftet med sommartiden har historiskt varit att bättre utnyttja dagsljuset och därigenom bland annat minska energiförbrukningen.

Samhället har emellertid förändrats sedan systemet infördes och de ursprungliga argumenten har i stor utsträckning förlorat sin relevans. Samtidigt har kunskapen om hur människors hälsa och välbefinnande påverkas av tidsomställningarna ökat.

Människans biologiska dygnsrytm styrs i hög grad av dagsljuset. När vi varje vår ställer fram klockan en timme innebär det att den naturliga dygnsrytmen rubbas och att många människor får svårare att anpassa sin sömn till de nya tiderna. Forskning har

visat att övergången till sommartid kan leda till sömnbrist, försämrad koncentrationsförmåga och andra negativa hälsoeffekter.

Även om de omedelbara effekterna varierar mellan individer finns det anledning att ifrågasätta nyttan av ett system som återkommande påverkar människors sömn och dygnsrytm. Det finns dessutom starka vetenskapliga argument för att välja permanent normaltid framför permanent sommartid. Morgonljuset är särskilt viktigt för att reglera kroppens inre klocka och en permanent sommartid skulle innebära att solen går upp en timme senare enligt klockan under hela året. Detta skulle inte minst få konsekvenser under vinterhalvåret, när tillgången till dagsljus redan är begränsad i stora delar av Sverige. Det är därför rimligt att låta den tid som bäst följer solens naturliga gång vara utgångspunkten för hur vi organiserar samhället.

Ett av de ursprungliga argumenten för sommartid var att minska energianvändningen genom att bättre utnyttja ljuset under kvällarna. Europeiska kommissionen har emellertid konstaterat att de samlade energibesparingarna av sommartiden är marginella. Med dagens teknik och förändrade energianvändning finns det därför svaga skäl att behålla ett system som samtidigt innebär återkommande störningar för människor och verksamheter. Frågan om att avskaffa tidsomställningarna har under lång tid diskuterats inom Europeiska unionen. Redan 2018 presenterade EU-kommissionen ett förslag om att upphöra med de årliga tidsomställningarna. Året därpå ställde sig Europaparlamentet bakom förslaget. Trots detta har frågan ännu inte kunnat avgöras eftersom medlemsstaterna i ministerrådet inte har enats om hur förändringen ska genomföras. Kommissionen har därefter inlett ytterligare en utredning av konsekvenserna, vilken väntas färdigställas under 2026.

Att en fråga som berör hundratals miljoner européer fortfarande inte har fått någon lösning, trots att förslaget presenterades för flera år sedan, visar på behovet av ett förnyat politiskt initiativ. Sverige bör därför aktivt verka för att frågan åter förs upp på ministerrådets dagordning och att medlemsstaterna kan enas om ett gemensamt avskaffande av tidsomställningarna. Det är samtidigt viktigt att en sådan förändring genomförs samordnat på europeisk nivå. Den fria rörligheten inom EU innebär att människor och företag dagligen passerar nationsgränser för arbete, handel och resor. Om medlemsstaterna på egen hand skulle införa olika system riskerar det att skapa onödiga komplikationer för transporter, kommunikationer och gränsöverskridande verksamheter. En gemensam europeisk lösning bör därför eftersträvas, där

medlemsstaterna använder en permanent normaltid som är anpassad efter deras geografiska förutsättningar.

För Sveriges del skulle detta innebära att vi behåller den centraleuropeiska normaltid som gäller under vinterhalvåret, det vill säga UTC+1, och upphör med att ställa fram klockan under sommarhalvåret. Därmed skulle vi få en enhetlig tidsordning under hela året som bättre överensstämmer med vår geografiska position och människans naturliga dygnsrytm. Det finns få skäl att fortsätta med en ordning vars ursprungliga syfte till stor del har spelat ut sin roll och som samtidigt medför återkommande påfrestningar för människors hälsa och vardag. Sverige bör därför ta en aktiv roll i arbetet med att avskaffa de årliga tidsomställningarna inom EU och verka för att normaltid blir den permanenta utgångspunkten för Europas tidszoner.

John E. Weinerhall (M)